

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
pravosuđa

Mirovni inštitut
Inštitut za sodobne družbene in politične študije
The Peace Institute
Institute for Contemporary Social and Political Studies

altrā
Odbor za novosti
v društvenem edruvanju

Projekt „ARVID – Bolji pristup pravima iz Direktive o žrtvama za osobe s invaliditetom“ provodi Hrvatski pravni centar u partnerstvu s Ministarstvom pravosuđa Republike Hrvatske, Pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom (HR), Udrugom za podršku žrtvama i svjedocima (HR), Mirovnim inštitutom (SI) i Udrugom Altra (SI).

SAŽETAK RASPRAVE NA OKRUGLIM STOLOVIMA S DIONICIMA

PRVA SKUPINA DIONIKA: DIONICI JAVNE VLASTI

Okrugli stol 2 – sudionici¹ iz drugih regija Hrvatske

Četvrtak, 13. svibnja 2021. od 13 do 15 sati; online putem aplikacije Zoom

Sudionici: *Josipa Baričević, Općinsko državno odvjetništvo u Rijeci; Sanja Delač Fabris, Policijska uprava istarska, Maja Gregurović, Policijska uprava kopriivničko-križevačka; Alica Jakupović-Rosić, Policijska uprava istarska; Sara Kaurin, Hrvatski pravni centar; Katarina Kovačić, Centar za socijalnu skrb Varaždin; Sandra Lipovac, Ured za podršku žrtvama i svjedocima Županijskog suda u Rijeci; Dragana Marina, Ured za podršku žrtvama i svjedocima Županijskog suda u Zadru; Jasminka Pribanić, Ured za podršku žrtvama i svjedocima Županijskog suda u Rijeci.*

Facilitatori: Elizabeta Ivičević Karas i Zoran Burić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

SAŽETAK RASPRAVE

Na raspravi su prikazani rezultati istraživanja na uzorku osoba s invaliditetom koje su ujedno i žrtve kaznenih i/ili prekršajnih djela te preporuke za unapređenje politika i praksi koje podupiru pristup osoba s invaliditetom (OSI) koje su ujedno i žrtve pravima zajamčenim Direktivom o žrtvama.

Sudionicima su predstavljene preporuke jedna po jedna, raspravljalo se o svakoj pojedinačno te su zajednički doneseni sljedeći zaključci:

¹Napomena: Izrazi koji se koriste u ovom dokumentu za osobe u muškom rodu uporabljeni su neutralno i odnose se na muške i ženske osobe.

The ARVID project is financed by the Justice Programme of the European Union (2014-2020) and co-financed by the Government Office for Cooperation with NGOs and City of Zagreb. The authors are solely responsible for the content of this document. The European Union, Office for Cooperation with NGOs and City of Zagreb bears no responsibility for the way in which the information contained in it is utilized.

1. Uvodno su se sudionici složili kako je potrebno pristupati svim žrtvama na jednak način uz uvažavanje posebnog pristupa jer su OSI posebno ranjive skupine. Također, složili su se da je generalni zaključak koji je proizašao iz ovoga istraživanja kako su OSI koje se ujedno i žrtve kaznenih djela i/ili prekršaja posebna kategorija osoba koja ne pripada nijednom od dva svijeta jer nisu prepoznate u postojećem sustavu za pomoć žrtvama kaznenih djela, a ni u radu udruga koje se prvenstveno bave pružanjem pomoći podrške OSI. Opći je zaključak proizašao iz ovoga istraživanja i potvrđen na ovom stručnom skupu kako su OSI žrtve u najvećem broju slučajeva ekonomski ovisne o počiniteljima, odnosno članovima svoje obitelji.
2. U odnosu na prvu preporuku koja se odnosi na **sustavnu i dugoročnu izgradnju javno financiranog sustava podrške za OSI koji će toj kategoriji osoba omogućiti egzistencijalnu emancipaciju od osoba čijem su nasilju izložene** zaključeno je kako smještaj i druge institucije koje pružaju druge oblike pomoći podrške ovoj kategoriji osoba nisu prilagođeni njihovim posebnim potrebama. S obzirom da 80 % invaliditeta nije vidljivo, sudionici su se složili s prijedlogom da se krene od pojedinačne procjene žrtve u suradnji s udrugama OSI, pritom je iznesen dobar primjer iz PU istarske, koja je u suradnji s Pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom i udrugama članicama Mreže podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela izradila za svoje djelatnike džepnu brošuru za pristup OSI s obzirom na posebne vrste invaliditeta.
3. U odnosu na druću preporuku koja se odnosi na **uklanjanje prepreka koje onemogućuju ili otežavaju fizički pristup OSI policijskim tijelima i tijelima kaznenog ili prekršajnog pravosuđa**, sudionici su se složili s tom preporukom.
4. U odnosu na treću preporuku koja se odnosi na **uklanjanju prepreka koje otežavaju mogućnost odgovarajuće komunikacije između OSI i policijskih službenika i službenika kaznenog ili prekršajnog pravosuđa te imenovanju koordinatora za osobe s invaliditetom** zaključeno je kako postoje komunikacijske poteškoće koje su dodatno naglašene u ovo doba pandemije bolesti Covid-19. Također, komunikacijske poteškoće odnose se i na osobe starije životne dobi, koje slabije čuju i vide, a nisu OSI iako se *de facto* nalaze u istom položaju kako i OSI. Istaknuto je kako je vrlo važna senzibilizacija, koja je olakšana na sudovima gdje postoje odjeli koji pružaju pomoć i podršku žrtvama, a u mjestima gdje nema odjela važno je osigurati suradnju s udrugama OSI. Naravno, važna je suradnja s udrugama OSI i gradovima gdje postoje odjeli s obzirom na specifičnosti svakog pojedinog invaliditeta. Istaknut je dobar primjer PU kopriivničko-križevačke čiji djelatnici volontiraju u udrugama OSI te se druže s članovima tih udruga, zagovaraju drugačiji modalitete edukacija za OSI, ne klasično predavanje već edukciju putem druženja i zbližavanja budući da iskustvo stečeno na takav način značajno doprinosi boljoj komunikaciji s OSI.
5. U odnosu na četvrtu preporuku koja se odnosi na **podizanje informiranosti OSI o pravima koje imaju kao žrtve kaznenih djela ili prekršaja** zaključeno je kako je ključna uloga udruga OSI. PU istarska je u suradnji s lokalnim udrugama osigurala policu za letke u svakoj policijskoj postaji, razglasili su kroz medije, a prije pandemije su održavali radionice i info punktove. Zaključeno je i kako je letke potrebno prilagoditi raznim vrstama invaliditeta.
6. U odnosu na petu preporuku koja se odnosi na **provođenje edukacije među službenicima nadležnih tijela o posebnostima OSI i prilagođenom postupanju prema njima** zaključeno je kako je potrebno provoditi interdisciplinarnu edukaciju na kojima

bi zajednički sudjelovali predstavnici policije, centara za socijalnu skrb, državnog odvjetništva, sudova i djelatnika udruga OSI koji su najstručniji. Takva vrsta mješovite edukacije omogućila bi da svi djelatnici uključeni u pravosudni postupak raspolazu svim informacijama koje su neophodne za cjelovito informiranje OSI koja je ujedno i žrtva. Nadalje je istaknuto jačanje međuinstitucionalne suradnje između policije, centara za socijalnu skrb, sudova i državnog odvjetništva vezano za individualnu procjenu žrtve, pritom je važna uloga i CSS koji ima važnu ulogu u davanju mišljenja prilikom individualne procjene, ali je problematično što ti postupci predugo traju u CSS, trebalo bi se raditi na tome da se mišljenja dostave unutar nekoliko dana.

7. U odnosu na šestu preporuku koja se odnosi na **razvijanje svijesti o posebnim potrebama OSI koje su žrtve kaznenih djela unutar sustava podrške žrtvama kaznenih djela, kao i programsko povezivanje udruga OSI s organizacijama civilnog društva okupljenima u Mrežu podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela**, zaključeno je kako udruge imaju vrlo važnu ulogu u potpori te da mreža podrške izvrsno funkcionira, međutim projektno je financirana na tri godine te iako dobro funkcionira financijski je vrlo nesigurna stoga bi se trebala biti osigurati jača institucionalna i financijska podrška od strane države. Svakako je potrebno uključiti i sustav socijalne skrbi u financiranje sustava podrške OSI koje su ujedno i žrtve.
8. U odnosu na sedmu preporuku koja se odnosi na **udruge OSI koje već od inicijalnog kontakta OSI tijelima kaznenog ili prekršajnog pravosuđa mogu biti uključene u postupke pojedinačne procjene OSI žrtava kaznenih djela i prekršaja, kao i da bi predstavnici tih udruga mogli u značajnoj mjeri preuzeti ulogu osobe od povjerenja**, sudionici su se složili kako je važna uloga predstavnika OSI te da udruge OSI treba educirati o pravima žrtve, kao i da bi edukacije u tom pogledu trebale krenuti od krovne organizacije, a to je Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom.